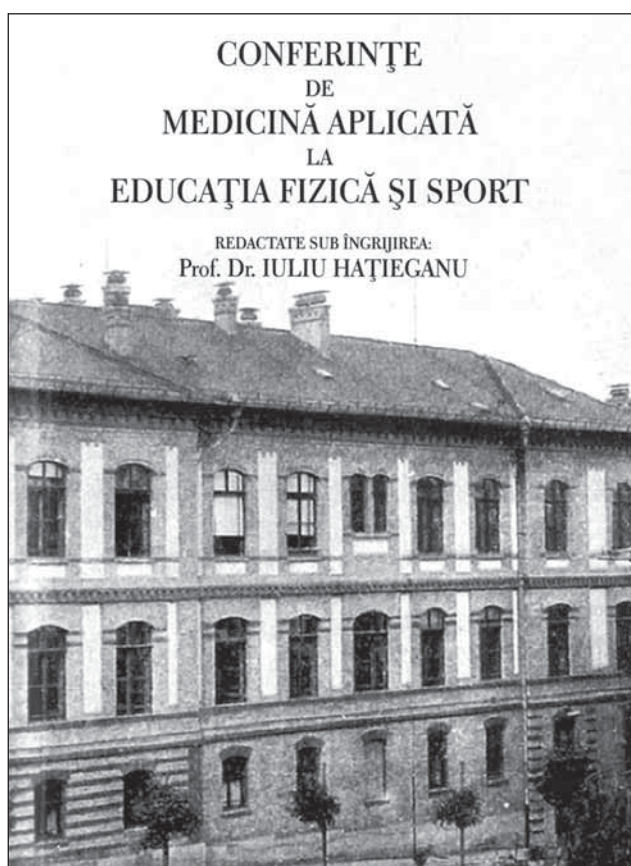

O CARTE EVENIMENT 2013 REALIZATĂ DE CLUJUL UNIVERSITAR ȘI MEDICAL: CONFERINȚE DE MEDICINĂ APLICATĂ LA EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

*A 2013 memorable book realized by medical and university Cluj-Napoca:
lectures of applied medicine to physical education and sport*

Prof. Habil. Dr. HC. Dr. Sorin Riga, MD, PhD, Prof. Habil. Dr. HC. Dr. Dan Riga, MD, PhD
Membri titulari ai Academiei Oamenilor de Știință din România

O remarcabilă inițiativă științifică, medicală și culturală a fost realizată în luna mai 2013 de Universitatea de Medicină și Farmacie *Iuliu Hațieganu* din Cluj-Napoca, în colaborare cu bine-cunoscuta editură *EIKON*, în prestigioasa Colecție *Cărți care au fost (Ediții anastatice)*.

Actul de cultură este reprezentat de retipărirea aniversară (2013) la 75 de ani de la apariție a *Conferințelor de medicină aplicată la educație fizică și sport* – Cursul de Medicină Sportivă care a văzut

lumina tiparului în 1938, la editura *Cartea Românească* din Cluj.

Ediția anastatică 2013 o datorăm inițiativei, profesionalismului și spiritului organizatoric al Prof. Dr. Traian Bocu – vicepreședintele *Societății Medicale Române de Educație Fizică și Sport*, editorul-șef al Revistei internaționale *Palestrica Mileniului III – Civilizație și Sport*, șeful Disciplinei de Educație Fizică și Sport la Universitatea de Medicină și Farmacie *Iuliu Hațieganu* din Cluj-Napoca.

Cuvântul înainte al reeditării 2013 – *Pledoarie pentru un mesaj* – este scris într-o sistematică de excelență de Acad. Prof. Dr. Ion Aurel Pop – rectorul Universității *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca, care dintr-un început ne postulează că *Între figurile emblematice ale vieții universitare și medicale ale Clujului după Marea Unire se află, fără îndoială, profesorul Iuliu Hațieganu, formatorul școlii de medicină internă la noua Universitate Națională a Daciei Superioare...*, iar spre încheiere concluzionează că *Profesorul Iuliu Hațieganu și colegii săi vorbesc – în chip doct, științific, dar pe înțeles – despre renașterea națiunii prin mișcare, reamintindu-ne de cultul antichității clasice închinat armoniei corpului și spiritului omenesc, privitye în unitatea lor.*

Prof. Dr. Alex. Irimie – rectorul Universității de Medicină și Farmacie *Iuliu Hațieganu* Cluj-Napoca, sub titlul *O reeditare necesară* prezintă a doua parte a *Cuvântului înainte*, care în final relevă: *Volumul ... reprezintă o pledoarie pentru sănătatea individuală și comunitară, un mesaj care se înscrie în traiectoria firească a umanității în care respectul pentru corpul uman și sănătatea acestuia se împletesc și sunt privitye în unitatea lor, subliniind esența culturii, tradiției și patrimoniului: Reeditarea*

unui astfel de volum acum, după atâția ani de la apariția sa, onorează Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Hațieganu Cluj-Napoca și menține mereu vie în conștiința noastră moștenirea valoroasă a părinților fondatori.

Prefața monografiei este scrisă de Prof. Dr. Traian Bocu – sufletul reeditării 2013 și al manifestării științifice pe țară, la care a fost lansat volumul: *Prima Conferință Națională de Medicină Aplicată la Educație Fizică și Sport Iuliu Hațieganu*, Cluj-Napoca, 30-31 mai 2013. Prof. Dr. Traian Bocu subliniază o idee foarte valoroasă, de pedagogie – educație – învățare integrată a perioadei 1930: *Fiecare curs teoretic a fost însoțit de un curs practic, demonstrațiile fiind făcute de câte un profesor de educație fizică sau un medic cu dublă specializare.*

Volumul Hațieganu 1938 al *Conferințelor de Medicină Aplicată la Educație Fizică și Sport* se deschide cu un *Cuvânt înainte* al editorului – Prof. Dr. Iuliu Hațieganu. De o excepțională valoare este mesajul medical și educațional, de civism și patriotism, de sanogeneză și sănătate publică transmis de marele magistru clujean: *Publicând aceste cursuri, vrem să aducem o dovadă înaltelor preocupări ale medicinei române, care a fost totdeauna – și este și în prezent – în serviciul marelui operă de renaștere și de recreare a națiunii prin sănătate.*

Volumul este structurat în 21 de capitole, într-un total de 279 pagini (format universitar – 17/24 cm). Cap. 1 – *Tehnica de ridicare a terenelor sportive* (Dr. Onoriu Chețeanu – Prof. Educ. Fizică) și Cap. 2. – *Organizarea unei stațiuni de consultații medico-sportive* (Dr. Emil Viciu) reprezintă demersul organizatoric-managerial al structurii sistemului de specialitate. Cap. 3 – *Frumosul anatomic* (Doc. Dr. C. Velluda) este un adevărat eseu istoric de artă (sculptură, pictură) și de frumos, de estetică și anatomie, de proporții, simetrie, normalitate și sănătate fizică (somatică, biologică, anatomică). Cap. 4 – *Considerațiuni asupra fiziologiei efortului fizic* (Prof. Dr. Grigore Benetato) prezintă efortul în plan metabolic, respirator, endocrin, iar în Cap. 5 – *Efortul și sistemul endoglandular* (de același autor) analizează interrelația efort fizic → glande endocrine și tipologia constituțională. Cap. 6 – *Consultația medicală la sportivi* (Dr. Liviu Telia) relevă etapele și modul specific de consult al sportivilor, centrat pe examenul clinic, funcțional și stabilirea tipului constituțional. Cap. 7 – *Biotipologie și sport* (Dr. Ovidiu Comșia) analizează biotipul în sport și în exercițiile fizice, iar Cap. 8 – *Educația fizică a*

femeii (Prof. Dr. Iuliu Hațieganu), după un erudit periplu istoric al problemei expune o analiză a interrelației biotip feminin, sport (gimnastica, turism, atletismul ușor), educație fizică și efecte fiziologice. Cap. 9 – *Sportul și respirația* (Dr. Doc. Leon Daniello) investighează interrelația dintre mișcare și respirație (pulmonară, celulară, metabolică), iar Cap. 10 – *Sportul și circulația sanguină* (Dr. Aurel Moga), aprofundează legătura dintre mișcare și sistemul cardiovascular (electrocardiograma, frecvența cardiacă, tensiunea arterială și venoasă, volumul cardiac).

Cap. 11 – *Sportul și sistemul nervos* (Dr. Teofil Dragomir) studiază legătura dintre efort fizic și antrenament, oboseală, neurastenii, surmenaj și particularizările morfo-funcționale în funcție de tipul de sport, iar Cap. 12 – *Diferențieri psihice între sportivi și nesportivi* (Conf. Dr. G. Zapan) investighează, în plan psihologic, diferențierile celor 2 categorii – cercetări originale privind iluziile optico-geometrice, de greutate, tactice, constanta psihică de mărire a obiectelor, vederea în adâncime, analiza viselor și consolidarea sănătății mintale prin practicarea sportului. Cap. 13 – *Terapie ortopedică prin educație fizică* (Dr. Al. D. Rădulescu) subliniază necesitatea educației fizice și valențele terapeutice remarcabile, care trebuie aplicate de la sugar, copil mic, elev, adolescent și apoi toată viața, cât și aria de utilizare a terapiei ortopedice. Cap. 14 – *Câteva leziuni chirurgicale în sport* (Dr. Eugen Adam) prezintă leziunile generale: durerea/febra musculară, contuzia, hematom, rupturi musculare, leziuni tegumente, fracturi, iar în partea specială leziunile în funcție de sporturile practicate, iar în Cap. 15 – *Primul ajutor în sport* (Dr. Ioan Prăgoiu) specifică tratamentele de urgență în diferitele accidente și organizarea posturilor de prim ajutor. Cap. 16. *Ciclismul și automobilismul* (Dr. Marius Hângănuț) arată beneficiile și pericolele din practicarea lor, iar Cap. 17 – *Turismul de munte* (Valeriu Pușcariu) atenționează asupra rămânerii în urmă a țării în problema turismului montan/alpinismului comparativ cu alte țări, pregătirea și foloasele turismului, echipamentul, riscuri și accidente. Cap. 18 – *Aviația și medicina* (Dr. Maior Odiseu Apostol) arată factori atmosferici și condițiile de zbor, care suprasolicită aviatorul, influența aeronavigației asupra organismului, igiena aviatorului și accidentele de aviație. Cap. 19 – *Bolile sportive mai frecvente* (Dr. Liviu Telia) sintetizează sindromul hipoglicemic, colapsul vasomotric, traumatismul, relaxarea tonusului muscular, epuizarea → colaps, vertijul, rupturi musculare, urticaria de efort. Cap. 20 – *Igiena sportului* (Dr. Emil Viciu) analizează problematica în registru

dublu: *procedeele de luptă contra dușmanilor sănătății și aplicarea măsurilor de sănătate*. Sunt prezentate: igiena tegumentelor, îmbrăcămintea, masajul, alimentația, setea, somnul, alcoolul și nicotina, examenul medico-sportiv și supravegherea medicală a antrenamentului. Cap. 21 – *Considerații medicale asupra atleticei ușoare, atleticei grele, a schiului și turismului* (Dr. Emil Viciu, Dr. Tiberiu Pop, Dr. Ion Macovei) relevă importanța examenului combinat: medical și sportiv, stabilirea categoriei neuro-vegetative (simpaticotonici, nedefiniți, vagotonici), examinarea cardiovasculară și respiratorie, caracterizează leziunile sportive și reacția cordului în funcție de fiecare sport în parte.

Tipărit în urmă cu 75 de ani, volumul se constituie practic într-un model, o premieră și un compendiu *de medicină sportivă*, standardul anului 1938, dar cu o surprinzătoare *clarviziune științifică și actualitate medicală*. Recunoaștem din nou calitățile excepționale de făuritor de școală medicală, de

profesor – magistru – organizator, de inter- și multidisciplinaritate ale Prof. Dr. Iuliu Hațieganu – simbol al Clujului medical – o chintesență de profesionalism și cultură, de etică și estetică, de morală și datorie.

Volumul demonstrează abordarea de avangardă *bio-psiho-socială* a trinomului *om sănătos – medicină – sport* și fundamentarea *sanogenezei/medicina omului sănătos* prin mișcare, educație fizică și sport.

Conferința de Medicină Aplicată la Educația Fizică și Sport 1938 și 2013 reprezintă un exemplu remarcabil – transformat în model și metodologie de restituție universitară și academică, o dovadă a valorii științifice din trecut – tradiția, care este deosebit de actuală în prezent și care prefigurează ce trebuie dezvoltat în viitor.

Exemplul Clujului se constituie astfel într-o lecție pentru știința și medicina românească, pentru standardul universitar și academic.